

یشیل جامع ، ادرنه دن حرکت ایدهلیدنبری ، افق حیاطمه ایلک پارلایان
یشیل ، لاهوتی برشعله امید اولمشدی ...

مستسحی
سیرم بیک

بروسه . مایس ۱۳۲۹

آسکی اثر

رسالة فی فضائل الاتراك

وطنی سومک و یانچی آلردن قیصقامق و خارجه جیق دینی وقت افتراقدن
بالتأثر دائماً وطنی اوزلیوب یاد ایتک قرآنده مذکور و بتون ناس یدنده کی
صحفده مخطوط و مسطوردر . تورک ، سرآزاده بر خلقته مالک اولدیغندن
وطنده کی حیات قدیمه قاووشمنی ایستردا و دائماً وطنی دیلر . و کندی وطنه
هر کسک کندی وطنه دوشکونلکندن زیاده دوشکوند . چونکه تورک
مدینتک ایجاباتندن اولان بر یرده اوطور مقدن و اوزون زمان مکت و استراحت
و عدم تنقل و تصرفدن ممنون دکلد .

تورکارک بنیهلری حرکت اوزرینه مؤسس اولوب طور غونلق و سکونتله
باشلری خوش دکلد . توقد و حرارت و ذکا و فطنت صاحبلری اولدیغندن دائماً
ایش و گوج ایله مشغول اولق ایستلر . قوای روحیهلری قوای بدیهلرینه قاقدر .
هر شیلری اولوب بیتمش بولمنی عاجزلک ، و اوزون زمان بر یرده اوطورمنی
تنبلاک و راحت آیق باغی و قناعتی قصر همت و محاربه بی ترکی ذل و مسکت عدایدرلر .
عربلرده بویله در . نته کیم (عباد بن وهب الراسی) دن « یواشلی سومک
مشقت تولید ایدر » سوزی منقولدر . هله شو مثل بین العرب بک مشهوردر .
« یازین دماغی قاینیاک قیشین تجرهمسی قاینار . » (اکثم بن صینی) دخی « بن بتون
دنیا ایشلریمی اولوب بیتمش بولمنی ایسته مه ، چونکه تنبل و بحرکسز اولمقدن
قورقارم ، دیمشدر .

ایشته تورک بوندنطولای دایما وطنه دونک و قاووشمق ایستر . بونلرک دایما وطنلرینه رجوع و عودت ارزولرینه و اوطور مقدن شدت نفرتلرینه بر سبب دخی قوماندانلرینک کندیلرینک اهمیتلرینی حقیله تقدیر ایده مهملری و کندیلرندن حقیله استفاده ایتماملریدر .

قوماندانلرک بلا استثنا تحت اعترافنده اولدینی وجه اوزره تورکلر عسکرک جمله سینه فائق و بناءً علیه بتون عسکرلر ایچون اورنک اتخاذا ایدلمش اولدقلری حالده کندیلرینه لایق و شان عسکرلرینه موافق بر تقدیره مظهر اولیه رقیقینی و بوجاقده قالمغه بالطبع قساعت ایتمدکلرینی و اهمیتلرینک تقدیر اولنمسنی ایستدکلرینی بحق دایما سویلرلر .

بونلر دگرلرینی تقدیر ایتمین کیمسه لرک نزدنده قالمغی حقلرینی منع ایدنلرک یاننده قالمقندن قسا کورورلر . حسیاتنه مغلوب اولیه رقی اصلا بر قومی دیگر بر قومه و بر بلده اهالیسنی دیگر بر بلده اهالیسنه ترجیح و تقدیم ایتمین و بحق مقادیر ناسی تقدیر ایدن و عقل و حزم و رأی و تدبیری دایما کندینه رهبر حرکات اتخاذا ایلین بر پادشاه حکیمی بولورلر سه کوره نکلرینه یگلمیوب نائل اولمش کیمسه لره مخصوص بر استراحت ایله طوغری اولان حکمه راضی و قائل و حق و حقیقت طرفه مائل اولورلر . تورک ایچون حق و حقیقت عادتاً بر معشوقه وجداندر . آتی بولدینی یرده الفت و عاداتی ، کوره نک و توره سنی برافنده اصلا گوجلک چکمز و وطنه اولان اشتیاقی تعدیله ده موفق اولور .

بوندنصکره معلوم اولرکه اقوام انسانیه دن هر برینک صنعت و یا تأسیس حکومت و سلطنت و یا حرب و نصرتده سائر اقوامه تفوق و یا حکم و آداب و یا حسن بیان و توسیع لسانده بر امتیاز مخصوصی واردر . مع مافیه سوزیمز بو اقوام مختلفه ده کی کافه افرادک خاصه قومیه سینه مالک و یا اوقوم خاصه قومیه سنک درجه نهایی سینه بالغ دیمک دکلددر . بلکه جناب حق او قومه خاصه قومیه لرنده دیگر اقوامه فائق اوله جق استعدادی احسان بیورمش دیمکدر . یوقسه هر هانکی قومدن اولورسه اولسون بر آدم هوس ایتمز و چالیشمز سه خاصه قومیه سینه مالک اوله مز . نروده قالدی که آنده کسب مهارت و خذاقت ایلسین .

ایشته چینلیلر صنایعده، یونانیلر حکم و آدابده، عربلر حسن بیان و توسیع
لسانده، عجملر تأسیس ملک و سیاستده، تورکلرده حرب و ضربده سائر اقوامه
فائقدرلر.

کورسیورز که فلسفه نظریه و علل و اسباب طبیعییه ایله اشتغال ایدن یونانیلر
صناعت، تجارت، زراعت، فلاحه، دولکریک، غرس اشجار کبی آل ایشلریله
اوغراشمیورلر و بو خصوصیات ایچون اصلاچا بالامیورلرایدی. حکمدارلر بونلرک
کافه احتیاجاتی تأمین ایدیور و آنلرده عقللری یرنده، ذهنلری خالی اوله رق نظر
و مطالعه قویولوب بر جوق آلات و ادوات استخراج و روحه استراحت بخش اولان
متعدد سازلر کشف و اخراج ایدیور و درلو درلو ترازو و قطارلر و اسطرلابلر،
مختلف ساعتلر، درلو درلو نایلر و دونبلکلر یاییور، وطب، هندسه، حساب
و موسیقی نلک اساساتی وجوده کتیریورلر و منجیق و سائر کبی نیجه نیجه حرب
آلاتلری اختراع ایدیورلردی. فقط بونلر یالکیز حکیم اولدقلرندن اختراع
ایستکاری آلاتلری تعریف ایدرلر و کندیلری هیچ بر ایشه ال سورمزلر ایدی.
یعنی تعلیم ایدرلر و فقط ایش یامازلر ایدی.

چینلیلر ایسه بالعکس یونانیلر کبی عللی بیلوب عمله مباشرت ایتمز دکل،
عمله مباشرت ایدوب عللی بیلمزلر. یونانیلر حکما، بونلر عمله در. دوکو بچیلک،
قویو بچیلک، قالیمچیلک، اریتمه جیلک، بویا جیلک، طوقومه جیلک، رساملک،
دولکریک، اویماجیلک، یازیچیلک و سائر کبی ال ایشلرنده ماهر درلر.

عربلر دخی تجارت، صناعت، طبابت، حساب و جزیه قورقوسیه زراعت،
عادیلک عدیه فلاحه ایله اشتغال ایتمزلر ایدی. کسب و کار و اللرنده کی اموال
تجاریهده احتکار نه در بیلمزلر و بشقه لرندن ده برشی طلب ایتمزلر ایدی.
کیله دن و ترازونک دیلندن دیلتمز و بازه پول نه اولدیفنی بیلمزلر. مع مافیه
نه کندیلرینی معرفتدن منع ایدمچک قدر فقیر و نه ده تنبللک و یرمچک درجهده
صاحب ثروت و یسار دکل ایدیلر. کندیلری نظرندنده کندیلرینه کوچکلک و یرمچک
و نجدت لرینه مانع اوله جق هیچ بر شیشه و هله اصلا ذله تحمل ایتمزلر. قیرلرده ساکن
وصاف و تمیز هوا تنفسنه آلیشقین اولدقلرندن تعفن و بخار و فساد هوا، چی و رطوبت

نه در بیلمز لر . حدت ذهن و شدت ذکا ایله موصوفدر لر . نه وقت که قوت وجد و همتلری شعر و بلاغت و توسیع لغت ، اثر و بشرک قیافتنه ، حفظ نسبه ، بیلدیز لر ایله یول طوغریلامق ، آثار ایله استدلال ، بیلدیز و شهابلرک سقوطندن آثار جویه بی استخراج ، سلاح اندازلک ، بینجیلک ، حرب و ضرب و هر طوییلانی بلله مک و هر کوریه نندن عبرت آلمق و مفاخر و مناقب و مثالب و معایبه عطف اهمیتته صرف و توجیه ایلدیلر . خصوصات مذکور نك جمله سنده درجه نهاییه نائل و غایه اقصایه واصل اولدیلر . و بو خصوصاتك بمضیسی سبیلله علو همت و عظمت نفس ایله موصوف و بین الامم فخر و مباهاته مالک بر امت اولمقله معروف اولدیلر .

تورکار دخی عربلر کی قیر و چادر خلق اولوب مواشی ایله گچنیر لر . هذیل عربلرک کوردلری اولدینی کی تورکارده عجملرک یوروکاریدر . بونلری صنعت ، تجارت ، طب و هندسه و فلاحه ، بغچوانلک ، دولگرلک ، نهرلری آجق ، غلاتی جیات کی شیر مشغول ایتما مشدر . غارت و صید و شکار و بینجیلک و کندیلری کی ییگیتلر ایله اوروشمق و غنیمت آدامق و بلدهلری آلت اوست ایتمکدن بشقه برشی بیلمز لر . بتون موجودیتلری بو کامصروف اولوب کندیلری هر کسدن زیاده بو ایشلر ایله معروفدر و تجارت و صنعت و سائر ایله غیر مألوفدر لر . مدار فخر و مباهاتلری و بتون تلذذات و محظوظیتلری بودر . دائما آرهلرنده کی سرمایه مقال حرب و قتالدر . یونانیلر حکم و آدابده ، چینیلر صنایعده ، عربلر حسن بیان و توسیع لسان و سائر تعداد ایتدیکمز خصائلده ، عجملر تأسیس حکومت و سیاستده هر نه ایسه ، تورکارده حربده اودر . بو خصوصاتده تورکار او قدر ایلری کیتمشلر و ایشی او قدر نهاییه ایردیر مشلردر که بر قیلنج بویونه طاقیلنجیه قدر هیچ بری دیکرینک صنعتدن برشی آکلایان دمیری اذابه و تهذیب و تصفیه ، یاپوپ اوزاتمق ، دوزلیوب تسویه ، زاغلامق ، صولامق ، یوزینی بیلهمک ، قضه سنک بر ازاوانه سنی یایمق ، قاقه سنی قاقمق ، قینک تحت سنی اویمق ، قیننی قاپلامق ایچون دری بی دباغت ، حائلنی یایمق و سائر کی نیجه صنایع اربابی اله و بر اگر و اوق و سهمدان و قارغی و ساره کی آلات و ادوات حربیه نیجه صنعتلره محتاج ایکن بر تورک بونلرک جمله سنی

من اوله الی آخره هیچ بر کیسه یه مراجعت ایتیمکسزین کندیشی بار .
هر یونانی حکیم و هر چینی صاحب صنعت و هر عرب شاعر اولمیشی
کبی هر تورکده بونلره مقتدر دکلدن . لکن بو خصوصاتده تورکلر آرمسده
ماهر آدملر چوق و همان همان بونلری بیلمین یوق کیدر .

بتون ملتک فوقده تورکلرک تمامی نجات و کال فروسیتلری ایجاب ایدن
اسباب سولنمش ايسه ده شونی ده علاوه ایلک لازمدرکه فروسیت و امور حربیه ده
مهارت کرم ، علو همت ، ادب سدید و رأی اصیل ، فطنت ثاقبه ، بصیرت نافذه
صاحبی اولمق کبی خصائل حمیده و خلال کریمه یی ایجاب ایدر . محاربلر ، حلم
و علم ، حزم و عزم . صبر ، کتمان ، آز آلدانمق ، کثرت تجربه ، آت و سلاحدن
آ کلامق ، انسان صرافی اولمق ، زمان و مکانی طامیق ، حیل و مکایده آلدانمق
و سائر کبی اوصافی حائر اولورلر .

ملکک تمکن و استقراری ایچون اسباب قویه و دواعی شديده بولنمق لازمدرکه
بونلرکده الک متین و الک امینی دشمنلرک ملک اوزرندن طمعنی رفع و ایدی بغاتی
دفع ایدنیدر .

هر صنفک بیلدی کمز قدر مناقبی ذکر و تعداد ایلدک . اگر موافق دوشمش
ایسه اثر توفیقات الهی در . و اگر موافق دکله نقصان علممز و قلت حفظ
و سماعمز دندر . بزم حسن نیت و شدت محبتمز اولدیغندن عجز و ضعفمز دن طولانی
بر تقصیریمز اولدیه بیلر مسئولیت وجدانیه قارشوسنده دکلز . بیلما مکن متولد
عجز و تقصیر ایله قصداً ایقاع ایدیلن تقصیر آرمسده فرق واردر .

بوکتایمز غایتی و لو ارقداش و قردش لری نک اظهار معایب و نقصانلریله اولسون
هر صنفک کندیلری مدح و یوکسلیملری ایچون مناقضه و سؤال و جواب طریقله
یا بیلشم اولیدی ، بیوک و چوق یراقلی اولور ایدی ، لکن طویلایان آزه طاغیدان
چوقدن خیر لیدر . و بز بویولده حرکتدن جناب حقه صیغیر و هر حال و کارده
کندیسندن رشد و رشاد و عون و سداده مظهر اولمیزی تمنی ایدرز . چونکه
او یقین و ایشیدیحی و دیله دیکنی ایشیدیحیدر .